

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2009

tijdvak 1

aardrijkskunde CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
  - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
  - 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
  - 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
  - 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
  - 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
  - 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 58 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt één punt toegekend.

De Nederlanders en hun vakantiebestemmingen

1 F

2 **maximumscore 2**

Annouk = onjuist

Littal = onjuist

Maud = juist

Indien drie antwoorden juist

2

Indien twee antwoorden juist

1

Indien één antwoord juist

0

3 C

4 **maximumscore 2**

1 = juist

2 = juist

3 = onjuist

Indien drie antwoorden juist

2

Indien twee antwoorden juist

1

Indien één antwoord juist

0

5 **maximumscore 1**

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- In bron 5 gaan veel meer mensen buiten de zomervakantie (bijvoorbeeld met Pasen, Hemelvaart en Kerst) weg voor een korte periode.
- In bron 4 gaan heel veel mensen op vakantie in de zomervakantie voor een langere periode.

6 **maximumscore 1**

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- Lijn A want tijdens de korte vakanties kiezen de meeste Nederlanders voor een vakantie in Nederland.
- Lijn A want tijdens de zomervakanties kiezen de meeste Nederlanders voor een vakantie in het buitenland.

7 B

Vraag	Antwoord	Scores
8	B	
9	maximumscore 1 Uit het antwoord moet blijken dat er gekeken wordt naar gebieden die helemaal zijn volgebouwd met (vaak ook nog lelijke) hotels en dergelijke (betonkust).	
10	A	
11	maximumscore 2	
	• het gebergte / reliëf	1
	• de overheersende (aanlandige) noordenwind	1
12	maximumscore 1 Dat komt door het hoge waterverbruik (in een toch al droog gebied).	
13	D	
14	maximumscore 2	
	René: op die manier bescherm je bedreigde diersoorten en ook het landschap	1
	Karin: Voorbeelden van een juist antwoord zijn:	1
	– De bevolking van het eiland krijgt daardoor minder inkomsten en er is daardoor ook minder werkgelegenheid.	
	– Door wel nieuwe vergunningen te verstrekken zou de bevolking van het eiland meer inkomsten kunnen krijgen en kan er ook meer werkgelegenheid komen.	
15	maximumscore 1 Op de eilanden zelf zijn er geen of weinig mogelijkheden om te overnachten.	
	<i>Opmerking</i> <i>Voor een antwoord als 'cruiseschepen hebben luxe overnachtingsmogelijkheden' mag geen punt worden gegeven.</i>	
16	D	
17	B	
18	maximumscore 1 Uit het antwoord moet blijken dat veel geld naar de buitenlandse ondernemers gaat die eigenaar zijn van veel hotels en appartementen in arme landen.	

Vraag	Antwoord	Scores
19	maximumscore 1 Uit het antwoord moet blijken dat Lapland op hogere breedte / veel noordelijker / boven de poolcirkel / dichterbij de Noordpool ligt.	
20	maximumscore 1 Uit het antwoord moet blijken dat het vanuit Nederland meer tijd, geld en/of moeite kost om Lapland te bereiken.	
21	maximumscore 1 Uit het antwoord moet blijken dat ten minste alle maaltijden en drankjes in de prijs zijn inbegrepen.	
22	maximumscore 1 Uit het antwoord moet blijken dat het beeld dat in vakantiefolders geschetst wordt soms mooier is dan de werkelijkheid.	
23	D	
24	A	
25	B	
26	maximumscore 1 Uit het antwoord moet blijken dat toeristen niet snel zullen kiezen voor deze bestemming als ze weten dat er regelmatig (zeker op die hoogte) vliegtuigen over komen.	

Omgaan met natuurlijke hulpbronnen

27	B	
28	C	
29	B	
30	A	
31	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • Voorbeelden van een concrete maatregel zijn: <ul style="list-style-type: none"> – dijkverlegging – dijkverlaging – dijkverhoging – bedrijfsverplaatsing • Het doel is dat de rivier (bij hoogwater) meer ruimte krijgt / het overstromingsgevaar afneemt 	<p>1</p> <p>1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
32	maximumscore 2 1: de landbouw 2: de industrie 3: de landbouw	
	Indien drie antwoorden juist	2
	Indien twee antwoord juist	1
	Indien één antwoord juist	0
33	maximumscore 1 proceswater koelwater	
	Indien twee antwoorden juist	1
	Indien één antwoord juist	0
34	A	
35	maximumscore 1 Uit het antwoord moet blijken dat bedrijven zijn gaan besparen door op andere bronnen over te schakelen.	
36	C	
37	maximumscore 2	
	• Er is weinig reliëf	1
	• Het ligt erg noordelijk, waardoor het stuwmeer lange tijd bevroren zal zijn	1
	<i>Opmerking</i> <i>Een antwoord als 'door de permafrost is het moeilijk hier iets te bouwen' is ook goed.</i>	
38	maximumscore 2 Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:	
	– Het is technisch ingewikkeld en daardoor nu pas mogelijk (te koud en te diep).	
	– Het moet onder lastige omstandigheden worden opgepompt.	
	– Het zal op politieke tegenstand (van de milieubeweging) stuiten.	
	– Het is te ver van het vaste land.	
	– Het is onduidelijk wie de eigenaar is van het gebied.	
	per juist antwoord	1
39	D	

Vraag	Antwoord	Scores
40	maximumscore 1 3/Y/Nijldelta 4/W/Eufraat/Tigrisdelta	
	Indien twee antwoorden juist	1
	Indien één antwoord juist	0
41	maximumscore 1 Voorbeelden van een juist antwoord zijn: – In de stroomgebieden van de rivieren vindt veel houtkap/ontbossing plaats. – De bebouwing wordt steeds meer uitgebreid. – Door de aanleg van afwateringskanalen stroomt het regenwater sneller naar de rivieren.	
42	A	
43	maximumscore 1 Voorbeelden van een juist antwoord zijn: – Het zeewater dringt dieper door in de delta. – Veel bodemwater verdampt waardoor de bodem verzilt.	
44	maximumscore 1 Voorbeelden van een juist antwoord zijn: – Er gaat landbouwgrond verloren. – Er zullen mensen moeten verhuizen. – Er kunnen klimaatveranderingen gaan optreden.	
45	maximumscore 2 Alleen diagram B is genoemd Voorbeelden van juiste argumenten zijn: – Nederland gebruikt (relatief) veel aardgas / heeft zelf aardgas. – Nederland maakt nauwelijks gebruik van kernenergie. – Nederland gebruikt weinig steenkool. – Nederland gebruikt weinig duurzame energie.	0
	per juist argument	1
46	maximumscore 1 In de winter wordt meer energie gebruikt / worden er kachels gestookt.	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

47 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- duurzame opwekking van energie
- geen uitstoot van CO₂

Opmerking

Ook goed gerekend mag worden dat er geen landschapsvervuiling ontstaat.

48 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- De kosten van aanleg zijn hoog.
- Het waait niet altijd.
- De windmolens vormen een bedreiging voor de vogels.
- De aanleg van het eiland kan zeestromingen beïnvloeden.
- De opgewekte energie zal prijzig zijn.

49 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- Voor landbouwdoeleinden is dit eiland te klein
- De grond zal te zilt zijn voor landbouwdoeleinden.
- De transportkosten zullen heel hoog zijn.

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 3 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

---

bron 1	bron: Eigen archief
bron 2	bron: Askja Reizen, 2007
bron 3	vrij naar: ContinuVakantieOnderzoek, CBS, 2005
bronnen 4 en 5	vrij naar: ContinuVakantieOnderzoek, CBS, 2006
bron 6	vrij naar: De Grote Bosatlas, 2007
bronnen 7 en 8	vrij naar: Reizen Magazine, november 2006
bron 9	vrij naar: M, het maandblad van NRC Handelsblad, augustus 2007
bron 10	bron: de Volkskrant, 14-4-2007
bron 11	vrij naar: De Grote Bosatlas, 2007
bron 12	bron: de Volkskrant, 14-4-2007
bron 13	vrij naar: Atlas de la Terre, Seager, 1995
bron 14	vrij naar: De Grote Bosatlas, 2007
bron 15	bron: Limburgs Dagblad, 11-7-2007 (A) en 12-7-2007 (B)
bron 16	vrij naar: Reizen Magazine, november 2006
bron 17	vrij naar: NRC Handelsblad, 5-9-2007
bron 18	vrij naar: Algemeen Dagblad, 14-7-2007
bron 19	vrij naar: Demos, februari 2000
bron 20	vrij naar: http://www.vewin.nl/
bron 21 en 22	vrij naar: de Volkskrant, 12-2-2007
bron 23 en 24	vrij naar: De Grote Bosatlas, 2007
bron 25	vrij naar: de Volkskrant, 18-8-2007
bron 26	vrij naar: de Volkskrant, 12-2-2007
bron 27	vrij naar: De Grote Bosatlas, 2007
bron 28	bron: http://www.samsam.net/
bron 29	vrij naar: De Grote Bosatlas, 2007
bron 30	vrij naar: Algemeen Dagblad, 11-1-2007
bron 31	vrij naar: http://www.newscientist.com/
bron 32	vrij naar: Algemeen Dagblad, 7-7-2007